

Arūnas
Peškaitis

Posūkis

Kunigo
pasakojimai

1. Kokia buvo didžiausia vaikystės svajonė?

Ar ji tapo tikrove?

Mano vaikystės svajonė nebuvo labai originali – norėjau būti kosmonautu, kaip ir daugelis mano bendraamžių berniukų. Juk tuo laiku prasidėjo skrydžiai į kosmosą, galima net sakyti, jog buvo savotiškas kosmoso kultas. Puikiai prisimenu vieną „Žinijos“ draugijos lektoriaus paskaitą Kauno Vytauto kultūros ir poilsio parko estradoje. Jos klausiausi kartu su tėvais. Lektorius tikino, kad po trisdešimties metų į kosmosą keliausime visi: nusipirksime bi lietą ir skrisime į Mėnulį, Marsą ar kitas planetas taip, kaip šiandien skrendame į kitas šalis. Ir aš tuo tikėjau, skaičiau fantastinę literatūrą, svajojau susipažinti su kitų planetų gyventojais. Iki šios dienos dar nesusipažinau nei su Marso, nei su Mėnulio gyventojais, o svajonė pranyko kartu su mano vaikyste.

2. Ar šiandien yra kokia didi svajonė?

Neturiu tokios svajonės ir nematau prasmės svajoti. Stengiuosi gyventi šia diena, tačiau vienos dienos ilgiuosi. Nežinau, ar tai buvo laimingiausia mano gyvenimo diena. 1996

metų Kalėdos. Rytas. Už lango balta balta, labai daug sniego, saulėta. Papyrusčiavome, namiškiai tokie linksmi... Tėvas išėjo į darbą – buvo taksistas, o mama netikėtai pratarė:

– Atsimink šią dieną visam gyvenimui. Aš turiu tokią dieną, kurią laikau širdyje. Gegužės 17-ta, mano septynioliktas gimtadienis, ašėjau į darbą ir man atrodė, kad viskas dainuoja: žydinčios vyšnios, linksmi žmonės, giedras dangus. Išsaugok tą jausmą, kad viskas yra nuostabu.

Taigi turiu tokią dieną savo prisiminimuose ir ilgiuosi to jausmo, kurio negaliu apibrėžti ir nupasakoti žodžiais, tai yra tarsi amžinybės dvelksmas ar prisikėlimo nuojauta.

3. Kas yra draugystė?

Tikrai turiu penkis septynis draugus. Draugystė – ypatingas ryšys. Žmogus, su kuriuo bendrauji čia ir dabar, yra tas pats, su kuriuo kažkas bendrauja kitu laiku ir kitoje vietoje. Draugystė pirmiausia remiasi ištikimybe ir pasitikėjimu. Šalia draugo nereikia kurti savo įvaizdžio, nelieka manipuliacijų, gali tiesiog būti savimi.

4. Tačiau ir draugai kartais nuvilia. Kaip įveikti atsiradusį nepasitikėjimą, nusivylimą artimu žmogumi, jo neišbraukiant iš savo gyvenimo?

Tai labai asmeniška ir priklauso nuo aplinkybių. Su nusivylimu nesusitvarkysi kitaip, kaip tik kuriam laikui nutraukęs bendravimą. Bijau tik vieno, kad tas atotrūkis nebūtų visam laikui. Kai taip atsitinka, prisimenu Jėzaus žodžius, raginimą neteisti kito. Juk galutinis teismas yra Dievo, ne žmogaus reikalas. Taigi negali būti teisėju, o kai išbrauki

žmogų iš savo gyvenimo, tai šitaip jį nuteisi, savotiškai jautiesi teisesnis jo atžvilgiu. Stengiuosi to nedaryti, bet nusivylimų būna. Todėl reikia padaryti pertrauką ir palikti ryšį. Girdėjau patį baisiausią liudijimą tarp savo bičiulių, kai vienas jų pasakė apie kitą žmogų: „Aš nužudžiau jį savo širdyje ir jau nebebrikelsiu.“ Tai baisūs žodžiai. Baisūs abiem pusėms. Linkėjau, kad vis dėlto jis tą „nužudytąjį“ kada nors prikeltų. Tai įvyko, bet, žinoma, santykis jau nebuvo toks kaip iki tol. Ir neįmanoma, kad būtų taip pat. Tačiau galima vėl normaliai, žmoniškai kalbėtis.

5. **Šiandien plačiai kalbama apie vyro ir moters vaidmenų pasikeitimą, nebeaišku, kas yra vyriškumas ir ką laikyti moteriškumo įsikūnijimu. Koks vyras yra vyriškas ir iš ko atpažinsi tikrą moteriškumą?**

Pirmutinis ir svarbiausias vyriškumo požymis – atsakomybė. Vyras turi mokėti prisiimti atsakomybę už save ir kitus. Sakoma, kad vyras yra medžiotojas. Sutinku, jis turi sumedžioti grobį ir partempti jį į namus. Tiesa, bemedžiodamas kartais ir nuklysta, neberanda kelio namo... Tačiau tikrasis vyriškumas yra nugalėti savyje tai, kas gali atnešti pavojų kitiems, medžioti atsakingai. Gal būsiu banalus, bet man vyriškumo etalonas yra Jėzus Kristus. Dievas tapo žmogumi, vyru, atliko tai, kas yra didžiausios atsakomybės darbas ir pasireiškimas: numirti už pasaulio nuodėmes ir kiekvieną atskirą žmogų. Jis prisiėmė atsakomybę, ir tai yra tikrasis vyriškumas. O tikra moteris yra saugotoja. Moteriška moteris saugo vaikus, vyrą, saugo šeimą. Šventajame Rašte yra žodžiai: „...vyras paliks tėvą ir motiną ir glausis

prie žmonos...“ Labai taiklūs žodžiai, nes juk taip ir yra, ir dažnai juos cituoju laimindamas santuokas. Pagalvokite, kodėl vyras glausis prie žmonos. Moteris iš prigimties turi Dievo duotą dovaną – saugoti. Žinome šventų moterų, kurios buvo ištikimos saugotojos, atsidavusios tarnavo Dievui ir žmonėms, pradedant Mergele Marija ir baigiant Motina Terese iš Kalkutos – kokią tamsią naktį ji išgyveno! Ir vis dėlto saugojo tą perlą, Dievo jai patikėtą misiją, pasilenkdama prie didžiausių pasaulio vargetų.

6. Kokie yra geriausi vaistai nuo nerimo? Žmonės nerimauja dėl ateities, bijo prarasti darbą, jaudinasi dėl santykių, vaikų ir t. t. Kaip įveikti nerimą?

„Čia ir dabar“ yra raktas. Dažnai primenu žmonėms, kad Evangelijos posakis „gyvenkite šia diena“ nėra raginimas gyventi bet kaip, negalvojant apie ateitį. Reikia išmokti pasitikėti Dievu, pasitikėjimas leis gyventi šia diena, pastebėti smulkmenas ir gal net jomis pasidžiaugti. Reikia patikėti, kad šiandien gali sukurti tai, kas nulems ateitį. O, tiesą sakant, šiandien mes galime ne tik savo ateitį kurti, ne tik dabartį gydyti, bet net ir praeitį. Supratę, kokios traumos ar skaudūs išgyvenimai buvo praeityje, mes galime pakeisti – aišku, ne pačią praeitį, bet požiūrį į ją, o tai yra ir gydymas, ir asmenybės brendimo kelias. Žinoma, kartais nerimas perauga į rimtą ligą. Keista ir liūdna, kai sergančiam depresija žmogui patariama: „Eik dirbti ir pasibaigs visos depresijos“ arba „Malda išgydys tave nuo visų ligų“. Ar mes duotume tokius patarimus žmogui, kuriam skauda dantį? Neigdami kurią nors iš medicinos sričių, o šiuo atveju psi-

choterapiją, norime, kad Dievas atliktų tam tikrus darbus už žmogų. Tik ar Dievas šito nori? Manau, Dievas nori, kad mes dirbtume savo darbus pasitikėdami juo. O jei Jis padaro stebuklą, tai tik norėdamas duoti ženklą, jog visada yra šalia ir ateis į pagalbą.

7. **Kaip prikelti viltį?**

Kur žmogus prarado tą viltį? Ar dirbdamas, ar bendraudamas su kitu žmogumi, o gal nesusigrąžindamas prarasto daikto? Baisiausia, kai jis praranda viltį gyventi. Vienokios ar kitokios vilties praradimas visada yra tam tikras smūgis. Nugrimzti į beribę neviltį net dėl smulkmenos įmanoma. Tik vienam tai atrodys smulkmena, o kitam – didžiausia gyvenimo tragedija. Vis dėlto pažįstu žmonių, kurie yra, regis, beviltiškoje padėtyje: serga nepagydoma liga, yra prikaustyti prie lovos, akli arba kurti, tačiau jų veiduose spindi viltis. Jie nesiskundžia ir nelaiko savęs beviltiškais. Tada ne knygoje, o gyvenime pamatai, kad viltį galima tik pajusti, ji yra kažkur giliau, nei akis gali pamatyti ir ranka pasiekti. Kaip sugrąžinti žmogui viltį? Turi būti su tuo žmogumi. Žmogui reikia žmogaus. Ir kai atrodo, kad Dievas tave paliko, kito žmogaus buvimas gali padėti susigrąžinti tikėjimą ir geresnės ateities viltį.

8. **„Viskas bus gerai“ – ar tai geriausi paguodos žodžiai, kad juos dažniausiai tariame viltį praradusiam, nuskriaustam žmogui?**

Tokiais žodžiais paprasčiausiai pasakoma, kad tu man nerūpi. Tai ignorancijos išraiška. Mano specializacija yra

bendravimo psichologija. Šios srities specialistai sudarė sąrašą teiginių, kurie nusako ignoranciją. Ir būtent ši frazė – „viskas bus gerai“, kaip ir pasakymas „nesijaudink, viskas praeis“, yra ignorancijos išraiškos. Ir žmogus tai jaučia. Jei negali ar nenori padėti, nieko nesakyk, geriau tiesiog pabūk šalia, patylėk arba nurodyk kryptį, kur jis galėtų kreiptis pagalbos, ar pats jos paieškok. Aš linkęs pirmiausia išklausti kitą, o kai klausaisi, tai dažniausiai išgirsti ir gali padėti.

9. **Ar kančia visada veda į prisikėlimą?**

Reiktų prisiminti ir kitą teologinę tiesą, kad kančia yra blogis. Kančia veda į prisikėlimą tik tada, jei mes kančią suvokiame kaip blogį, kurį turime įveikti. Jėzus savo kančia ir mirtimi įveikė mūsų kančias, jis kviečia pasitikėti juo, nukryžiuotu ir prisikėlusiu, kad padėtų mums įveikti mūsų konkrečias kančias. Bet pati kančia nėra antgamtiška ir, beje, kitas žmogus gali padėti ją išverti ir palengvinti. Mūsų nervų sistemoje yra tam tikri fiziologiniai mechanizmai, kurie tampa empatijos, t. y. gebėjimo įsijausti į kitą, matyti situaciją jo akimis, pagrindu. Žmogus gali suprasti ir pajauti kito žmogaus kančią, panašiai kentėti. Kančia nėra Prisikėlimo sąlyga. Prisikėlimas visuomet įveikia kančią. Mes žinome atvejų, kai kančia visiškai paskandina, o tada pagalvoji: kodėl nieko nebuvo šalia? o kur tu pats buvai? Visada reikia kito žmogaus. Kodėl Jėzus sujungė tuos du įsakymus: mylėk Dievą ir mylėk savo artimą? Tas kitas žmogus liudija, kad esi ne vienas.

10. Ar galima išmokti mylėti, ar tai, kaip ir tikėjimas, yra Dievo dovana? Negavai jos, tai ir nesugebi mylėti...

Meilė ir tikėjimas, žinoma, yra Dievo dovanos, o jos ypatingos tuo, kad auga, auga, jei mes jas praktikuojame. Tačiau jeigu šias dovanas užkonservuojame, jos mūsų gyvenimo niekaip neveikia... Mokyti mylėti ir tikėti yra labai svarbu, nes tai nuolatinis ėjimas. Popiežius emeritas Benediktas XVI, dar nebūdamas popiežiumi, parašė vieną stipriausių XX amžiaus teologinių veikalų „Eschatologija“. Jis kalbėjo apie skaistyklą kaip apie galimybę labiau mylėti. Meilė negali pasibaigti su mūsų žemišku gyvenimu. Mat mes negalime per savo žemišką gyvenimą pasiekti tobulumo, užaugti iki ribos, kurią Dievas mums nubrėžė. Ir skaistykla tampa savotišku galimybės mylėti nuskaistiniu. Žmogus, kuris nesimoko mylėti, ir nemyli. Juk visą gyvenimą mokaisi, susitinki, būni su kažkuo, ką turi priimti. Net geriausi draugai keičiasi, juos vėl iš naujo reikia mokyti priimti, kaip kiekvieną sutiktą žmogų. Apie tai rašė ir žinomas psichoanalitikas, beje, ateistas, Erichas Frommas. Meilė yra mokykla ir procesas, ne tik jausmas, kaip kad mes dažnai įsivaizduojame.

11. O ar gali būti pasaulyje žmogus, kurio niekas nemyli?

Galėčiau pasakyti, kad kiekvieną žmogų, kol jis gyvena žemėje, myli Dievas, bet tai menkai paguos kenčiantįjį nuo vienvėsių, nuo nemeilės. Gal ir jis pats dėl to kaltas. Nesutikau tokio, bet jeigu žmogus taip jaučiasi, tai reiškia, kad jis pats nieko nemyli, tik reikalauja meilės iš kito. Jis užsidaro, susikuria nemeilės erdvę ir kenčia joje. O tada iš-

tinka baisios tragedijos, savižudybės. Net kalbant apie tokius monstrus kaip Hitleris nesinori galvoti, kad jis buvo niekieno nemylimas. Kai skaitai jo asmeninės sekretorės Traudl Junge knygą, supranti, kad jis buvo ir vienišas, ir apleistas, ir kentėjo, taigi buvo žmogus. Tam tikra prasme supranti, kad toji moteris jį mylėjo. Kitaip kodėl gi buvo šalia? Neapleido net ir tada, kai buvo aiškus režimo ir jo paties krachas? Nes matė jame žmogų.

12. **Yra bendradarbiai ir yra bendrakeiviai. Jei negali jų pasirinkti, kas svarbiausia, kad bendrystė duotų vaisių?**

Bendrystė yra kelionė. Bet kuriame ryšyje vis labiau atrandi kitą žmogų, gimsti jam ir miršti sau. O tada norisi ne tik būti suprastam, bet ir pačiam stengtis kitą suprasti. Tai vienintelis kelias išbūti kartu ir vienuolyne, ir šeimoje, ir darbovietėje su kolegomis ar bažnyčios bendruomenėje. Turi išmokti priimti kitą, kitaip būsi nelaimingas ir bendruomenėje matysi tik negatyvius dalykus, kad ir kokia ji būtų. O tada nebus nei tikros bendrystės, nei juolab jos vaisių.

13. **Kaip neformaliai atsakyti į klausimą „kaip gyveni?“**

Priklauso nuo to, kas klausia. Jei klausimas formalus, atsakau – normaliai. Ir tai tiesa, nes jeigu gali kvėpuoti, vaikščioti, eini į darbą, jei turi ką valgyti, vadinasi, gyveni normaliai. O tai ir yra šiuo atveju autentiškas atsakymas. Tačiau kai klausia žmogus, su kuriuo bendrauji artimiau, prasideda pokalbis. Draugai manęs neklausia: „kaip gyveni“, jie klausia: „kaip tu?“ Tas *tu* ir yra santykis, apie kurį

kalbėjo Martinas Buberis, *aš-tu* santykis, kai žmogus žmogui nėra tik objektas, o *tu*. Kai jaučiu, kad klausiama nuoširdžiai, tada atvirai pasakau, kas yra negerai, arba atvirksčiai, kuo džiaugiuosi, kaip jaučiuosi, tada klausimas ir atsakymas tampa pasidalijimu ir liudijimu, kad nesi vienas, kad kažkam esi reikalingas ir rūpi.

14. **Kokią dovaną mieliausia gauti? Ir ką daryti su dovanotu daiktu, kai tokį patį jau turi?**

Labiausiai trokštu gauti dovanų tokį pyragą, kurį Kūčių išvakarėse kepdamo mano močiutė. Prisimenu kylančią tešlą, laukimą, jau iškepusio pyrago kvapą ir skonį. Jeigu kas nors atneštų tokį ir padovanotų... O jeigu kalbėtume apie įprastesnes dovanas, kurias vieni kitiems teikiame įvairiomis progomis, tai man mieliausia dovana ta, kuri aiškiai parodo, jog aš rūpėjau tam žmogui, kuris ją įteikė, jis galvojo, kuo galėtų mane pradžiuginti. Ir visai nesvarbu, jei tokį daiktą – knygą ar ką kita – aš jau turiu, toks dėmesys sušildo. Tai dovana iš širdies. Nemėgstu dovanų, kurios tam tikra prasme suriša. Pavyzdžiui, labai brangi dovana, o žinau, kad ją įteikęs asmuo sau niekada negalėtų leisti įsigyti tokio daikto. Taip, man jis pravers, reikalingas, tačiau kodėl taip apiplėšti save? Yra turtingų žmonių, kuriems nesunku nuoširdžiai padovanoti brangų daiktą, kuris gali būti reikalingas kiekvienam, taip pat ir kunigui Arūnui Peškaičiui. Tada ramiai priimu ir dėkoju. Tačiau yra žmonių, kurie manipuliuoja dovanomis, jos tampa savotiška atsiskaitymo forma arba įpareigojimu padaryti tam tikrą paslaugą. Tokių dovanų nemėgstu.

Ką daryti su padovanota knyga ar koku daiktu, kurį jau turi? Nemanau, jog nuodėmė tą dovaną įteikti kitam žmogui, jei matai, kad tai jį pradžiugins, jei jam to daikto iš tiesų reikia. Juk dovana yra pasidalijimas; taip plečiama meilės santykio erdvė.

15. Kokią dovaną geriausia padovanoti kitam?

Nėra universalių dovanų. Manau, tikrai nedovanočiau pinigų, nes tai jau verslo santykis. Paprastai dovanuju tai, kas man pačiam gražu, ir jei nežinau to žmogaus poreikių, tai dovanuju tai, kas galėtų pralinksminti, nudžiuginti. Pagalvoju, jei man mieliausia, kai susirenka draugai ir skiria man savo laiką, tai ir kitam galbūt dovana gali būti padovanotas tavo laikas: pokalbis telefonu, susitikimas prie arbatos puodelio, nuoširdus dėmesys.

16. Kas labiausiai džiugina kitame žmoguje?

Sąžiningumas ir patikimumas. Kai gali pasitikėti žmogumi, nors ir menkai jį pažįsti. Kai žmogus nesislepia už įvaizdžio, kai jis iš tikrųjų yra toks, kokį tu jį matai. Žinoma, kai jau yra artimesnis ryšys, tai ir gerųjų žmogaus savybių gali daugiau pateikti.

17. O kas liūdina?

Labiausiai liūdina agresija, nukreipta į kitą žmogų ir į pasaulį. O pati nemaloniausia jos forma – apkaltos ir intrigos. Tai labai nuodija mūsų gyvenimą, yra nereikalingas balastas! Nesu šventasis, kartais ir pats išitraukiu, o paskui pamatau, kaip tai žeidžia ir žemina... Norėtusi išvengti tokio santykio su žmonėmis.

18. Pripažįstame, kad blogis egzistuoja, o ar yra blogų žmonių?

Kalbant antropologiškai ir teologiškai – nėra visiškai blogų žmonių, nes žmogus sukurtas gėriui. Teologai sako, kad kai kurie žmonės renkasi mažiausią gėrį, gėrį sau, negalvodami, kad gali įskaudinti, nuskriausti kitus. Žmogus gali teisintis, kad taip daro dėl šeimos ar net bendruomenės, tačiau toks pasirinkimas blogas, nes žinodamas, kad gali rinktis didesnę gėrį, jis ima mažesnę. Taip žmogus gali nuieiti iki taško, kai jau nebesugeba rinktis tarp mažesnio ir didesnio gėrio, o visada sieks gėrio tik sau. O tai aš vadinu apsėdimu. Taip, žmogus sukurtas geras, bet Šventasis Raštas perspėja apie mirtiną nuodėmę, kai žmogus atsisako ieškoti tiesos apie Dievą, tiesos apie save, bet kokio santykio su žmogumi, pradeda gyventi sau, uždarydamas visas duris. Žinau pavyzdžių, kai žmonės prašo, kad niekas nesimelstų už juos net mirties patale, kai atsisako Dievo. Šventajame Rašte, viename iš apaštalų laiškų, parašyta: „Neraginu jūsų melstis už tuos, kurie yra mirtinoje nuodėmėje.“ Tada palieki Dievui tą žmogų. Negali elgtis prieš jo valią, jis savo noru pasirinko blogį. Kai žmogus atsisako santykio ir panyra į savo egocentrizmą, tai tiek, kiek nutolsta nuo santykio su kitu žmogumi ir su Dievu, lygiai tiek jame prisikaupia blogio. Negaliu jo nuteisti ir pasakyti: jis blogas žmogus. Kai jis išeina iš šio pasaulio, gal ir galėčiau teigti, kad jis buvo toks, tačiau kol žmogus gyvena tarp mūsų, Dievas visada gali padaryti stebuklą.

19. Kokia bausmė pati didžiausia?

Manau, kad bendrystės atėmimas, žmogaus atskyrimas yra didžiausia bausmė. Tai žmogų labai gniuždo. Būdamas